

IN MEMORIAM IOAN GODEA

(1943-2014)

Cînd, în urmă cu două săptămîni, Ioan mi-a cerut să-l duc la spital nu-mi închipuiam că, de fapt, în acea clipă începe un coșmar, pentru mine și pentru toți cei apropiați lui. Coșmar care nu s-a sfîrșit a doua zi de Crăciun – pe 26 Decembrie – cînd prietenul nostru fost absorbit de Marea Trecere. Sunt aleși cei pe care Dumnezeu îi cheamă la El în zilele praznicelor celor mari ale creștinătății. De aceea coșmarul este doar al nostru, al celor aflați acum aici, nu și al sufletului lui Ioan Godea. „Cei ce au făcut binele vor învia pentru viață; cei ce au făcut răul vor învia pentru judecată”, spune apostolul al cărui nume l-a purtat. Și, cu siguranță, Ioan va învia pentru viață!

Știm asta, totuși suntem cu toții întristați, nedumeriți, poate chiar ușor revoltați: încă nu-l putem gândi pe Ioan Godea ca pe o absență! Va trebui să treacă o vreme ca să fim în stare să acceptăm – dacă vom accepta pe deplin vreodată – adevărul crud că Ioan nu ne mai este, fizic, alături. Că intrarea în noul an înseamnă ieșirea lui dintre noi. Că nu e plecat cine știe unde prin țară, cum avea obiceiul, ci într-o călătorie din care nu se va mai întoarce. Îl plîngem, cei care i-am fost prieteni, cei care l-am cunoscut, dar absența lui o vom resimți doar mai încolo, ca pe o formă a propriei singurătăți. Iar plînsul de atunci va fi plînsul adevărat după Ioan Godea...

Cînd am devenit colegi la Secția de Etnografie a Muzeului Țării Crișurilor din Oradea Ioan Godea nu avea nici 30 de ani. Se școlise, cu dascăli eminenți, la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj și de la bun început mi-a lăsat impresia – confirmată în timp – a unui tînăr muncitor, ambițios, dornic să se afirme, să se întregească permanent prin învățatură și, în același timp, să-și împlinească menirea sa principală, aceea de istoric. Cu această dorință și cu această tenacitate a fost „dăruit” cu siguranță încă de mic, de pe băncile școlii din satul natal Mocirla, sat pe care de altfel l-a purtat în suflet tot restul vieții. Fiind înarmat spiritualmente cu toate cele necesare, a reușit să valorifice pe deplin șansa care i s-a ivit, aceea de a ajunge etnograf la muzeul orădean, aflat atunci în plină reorganizare. Așa a început o ascensiune profesională, intelectuală și morală care l-a propulsat pînă la capăt printre muzeograful și etnograful cei mai de seamă ai generației sale, dacă nu l-a transformat chiar într-un lider al acesteia, dar și într-un punct de reper, într-o piatră de hotar stabilă în jurul căreia au crescut, avînd certitudinea muncii autentice, generații și generații de specialiști. Cărțile sale – peste 30 –, expozițiile organizate de el, studiile, cursurile universitare nu doar îi certifică valoarea ca etnograf și dascăl, ci depun mărturie, prin toți cei care au învățat ceva de la Ioan Godea, despre faptul că a știut ca nimeni altul să-și treacă mai departe, în cei de după el, atît pasiunea de istoric și etnograf, cît și pasiunea pentru autenticitate și adevăr. De altfel, Ioan Godea a fost unul dintre specialiștii de excepție pentru care a sprijini cu sfaturi ori fapte pe toți cei din breaslă care i-au cerut asta a reprezentat mereu o datorie de onoare, de la care n-a abdicat nicicînd.

Ioan Godea face parte, și nu cred că poate cineva tăgădui asta, din categoria celor

puțini aleși care au știut să-și păstreze demnitatea și integritatea indiferent de situațiile în care viața l-a pus la un moment dat. Ioan Godea n-a făcut niciodată comerț cu propria demnitate, cu propriile credințe. A trăit mereu cu convingerea că doar rămînînd tu însuți, nerătăcind în funcție de cum bat vînturile socio-politice, te poți tămădui pe tine și poți tămădui lumea din jur. Soarta nu i-a fost ocolită de greutăți, după cum el n-a fost scutit nici de răutățile celor care nu-l iubeau, dar nici (mai ales!) de cele ale unor așa-ziși „colegi” ori chiar „prieteni”. A trecut în viață prin momente care l-au întristat pînă la a-l răni sufletește. Cu toate acestea și-a rămas credincios sieși și adevărului, știind că doar așa poți cîștiga orice bătălie. Nu și-a scos demnitatea la mezat indiferent de situațiile prin care a trecut. Din acest punct de vedere putem spune că avem de-a face cu un destin exemplar, atîta exemplaritate cîtă poate avea destinul unei biete ființe umane.

Dacă Ioan ne-ar putea vorbi acum cred că ne-ar spune că, deși e mulțumit de ceea ce a realizat în viață, ar mai fi avut încă multe de făcut. Încă multe de dus la bun sfîrșit. Și ne-ar povesti, cum numai el știa s-o facă, întîmplări pline de tîlc din încercata lui viață: cele trăite în copilăria petrecută la Mocirla, cele din vremea studenției clujene, cele petrecute pe cînd era muzeograf la Oradea ori Timișoara, pășaniile unui român emigrant la Montreal, cele întîmplute cît timp a fost director al Muezelui Satului din București ori cele din ultima vreme, revenit la Oradea ca muzeograf și universitar. Fragmente de viață, unele pline de candoare, altele abrazive ca o rocă dură, dar dînd seamă mereu de întruparea demnității umane. Poate, din modestie, ar evita să ne vorbească despre cît de mult a ținut la familie – soție, soră și frate, nepoți, rude mai apropiate sau mai îndepărtate – și la prietenii adevărați pentru care ar fi sacrificat orice dacă împrejurările o cereau. Dar, suntem siguri că ne-ar spune despre cît de mult a iubit satul și a respectat țărănul român. De altfel, nu și-a renegat niciodată originile țărănești, origini care au contribuit din plin la demnitatea cu care și-a trăit viața și la demnitatea cu care a trecut, la capăt, peste clipele de suferință. A fost un om care ne-a învățat cît de important este să respecti adevăratele valori umane.

Pentru prietenii – a fost și va rămîne Ioan. Pentru cei care l-au respectat ca om și care i-au respectat munca – Ioan Godea. A fost și va rămîne pentru toți un exemplu a modului în care trebuie să-ți asumi destinul, cu bunele și relele sale, un exemplu limpede a ceea ce înseamnă să-ți cîștigi prin propriile realizări aprecierea celorlalți, un exemplu grăitor a ceea ce înseamnă să te dedici muncii, profesiei, apropiaților, celorlalți. Din 26 Decembrie muzeografia, etnografia și lumea universitară românească au pierdut un reper care timp de peste 40 de ani a marcat domeniile în care a activat, un reper ce și-a lăsat amprenta asupra culturii și civilizației românești pentru care a trudit cu toată ființa sa, în toate locurile prin care l-a purtat viața.

Ne închinăm în fața ta Ioan Godea, astăzi, aici la Bîrsa, unde îți vei dormi somnul de veci, și îți facem o promisiune: nu doar că memoria ta va rămîne veșnic vie ci că vom face tot ce ne stă în puteri ca modelul tău de dăruire umană și profesională să dăinuiască prin noi și prin toți cei ce ne vor urma.

Dumnezeu să te ierte iar țărîna să-ți fie ușoară!

Oradea,
28.12.2014

Aurel Chiriac